

KARTA KURSU

rok akademicki 2024/2025

Kierunek: Psychologia

Tryb prowadzenia studiów: stacjonarne

Stopień: studia jednolite magisterskie

Rok: V

Semestr: (10) letni

Nazwa	Arteterapia
Nazwa w j. ang.	Art therapy

Koordinator	dr Karolina Pietras	Zespół dydaktyczny
		dr Karolina Pietras mgr Małgorzata Płoszaj
Punktacja ECTS*	5	

Opis kursu (cele kształcenia)

Kurs ma na celu zapoznanie studentów z podstawami teoretycznymi, metodami oraz uwarunkowaniami skuteczności stosowania wybranych form terapii przez sztukę (malarstwo, grafikę, rzeźbę, dramę) oraz działań interdyscyplinarnych. Studenci rozwiną umiejętność prowadzenia warsztatów arteterapeutycznych oraz świadomość możliwości i ograniczeń tej metody psychoterapeutycznej.

Warunki wstępne

Wiedza	
Umiejętności	
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 Student ma wiedzę w zakresie rozwoju i metod leczenia przez sztukę.	K_W10
	W02 Student zna i rozumie założenia i mechanizmy oddziaływania arteterapeutycznego w obrębie różnych języków artystycznych.	K_W09
	W03 Student ma wiedzę na temat uwarunkowań skuteczności oddziaływania arteterapeutycznego.	K_W12

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Student potrafi przeprowadzić proces diagnostyczny ukierunkowujący postępowanie terapeutyczne.	K_U07
	U02 Potrafi odpowiednio dobrać techniki arteterapeutyczne do określonych zaburzeń funkcjonowania jednostek.	K_U09
	U03 Potrafi przeprowadzić oddziaływanie arteterapeutyczne nakierowane na rehabilitację i leczenie zaburzonych funkcji.	K_U09

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 Student wykazuje się umiejętnością funkcjonowania w grupach i zespołach interdyscyplinarnych posługujących się artystyczno-estetycznymi środkami wyrazu.	K_K03
	K02 Jest świadomy wagi umiejętności interpersonalnych i umiejętności nawiązywania kontaktu terapeutycznego w oddziaływaniu arteterapeutycznym.	K_K04
	K03 Jest świadomy i gotowy do zwiększania własnych kompetencji i poddawania się superwizji oraz rozumie znaczenie ciągłego rozwoju profesjonalnego w zakresie teorii i praktyki arteterapii.	K_K02

Organizacja													
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach											
		A		K		L		S		P		E	
Liczba godzin	15			15									
30													

Opis metod prowadzenia zajęć

Kurs odbywa się w trybie stacjonarnym.

Wykład: wykłady z zastosowaniem prezentacji multimedialnej, dyskusją grupową, prezentacją przypadków klinicznych.

Ćwiczenia prowadzone z wykorzystaniem formy warsztatowej dostosowanej do określonej formy arteterapii, połączone z analizą przypadków oraz doświadczeń własnych.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E-learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Examin ustny	Examin pisemny	Inne
W01						X	X	X					
W02						X	X	X					
W03						X	X	X					

U01						X	X	X					
U02						X	X	X					
U03						X	X	X					
K01						X	X	X					
K02						X	X	X					
K03						X	X	X					

Kryteria oceny	Kurs zaliczany jest na podstawie na podstawie aktywnego udziału w warsztatach, w tym realizacji pracy własnej (projekt indywidualny) oraz udziału w projektach grupowych. Projekty powstają na zajęciach i są dokumentowane fotograficznie jeśli grupa lub dana osoba wyrazi na to zgodę. Udział w warsztatach jest obowiązkowy (nieobecności muszą być odrabiane poprzez udział w warsztacie przeznaczonym dla innej grupy konwersatoryjnej).
----------------	--

Uwagi	Przedmiot kierunkowy na studiach stacjonarnych, jednolitych magisterskich, kierunek: Psychologia.
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

<p>Wykłady (15h):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Arteterapia: definicje i historia arteterapii. Rodzaje arteterapii. Arteterapia z wykorzystaniem sztuk plastycznych a muzykoterapia, dramaterapia, psychodrama. 2. Arteterapia w podejściu psychodynamicznym. Historyczne przesłanki w leczeniu sztuką. Sztuka a nieświadomość. Przeniesienie, amplifikacja, spontaniczna ekspresja. Teoria relacji z obiektem w arteterapii. 3. Arteterapia i praca z ciałem. Relacja między procesami poznawczymi, emocjonalnymi i somatycznymi. 4. Studia przypadków w pracy arteterapeutycznej. 5. Materiały artystyczne. Materia i procesy protomentalne. Materiały jako "trzeci element". Pustka percepcyjna. Właściwości materiałów i ich zastosowanie w procesie arteterapii. 6. Dialog w arteterapii. Fazy dialogu z obiektem. Rozumienie obiektu. Forma i treść.
--

Analiza formalnych i technicznych aspektów obiektu artystycznego.

7. Transformacje - Dekonstrukcja. Destrukcja. Sublimacja. Transformacja i strata.

Ćwiczenia (15h):

1. Wprowadzenie do arteterapii. Analiza doświadczeń własnych w zakresie terapeutycznej roli sztuki.
2. Arteterapia z wykorzystaniem technik teatralnych. Techniki pracy z ciałem. Techniki improwizacyjne.
3. Teatr forum jako narzędzie w pracy grupowej.
4. Arteterapia z wykorzystaniem technik graficznych i malarskich: bazgroły, rysunek symboliczny, rysunek projekcyjny.
5. Arteterapia z wykorzystaniem technik graficznych i malarskich: techniki malarskie (akryl, akwarela). Autoportret w arteterapii.
6. Arteterapia z wykorzystaniem technik rzeźbiarskich. Praca z gliną: mechanizmy sensoryczne. Ślad. Kontakt z brakiem formy.
7. Praca z gliną: budowanie form symbolicznych i narracji grupowych.

Wykaz literatury podstawowej

Konieczna, E. (2004). *Arteterapia w teorii i praktyce*. Kraków: Impuls. (rozdział 1, str. 13-22, rozdział 2, str. 23-102)

Łoza, B., i Chmielnicka-Paskota, A. (red.). (2014). *Arteterapia*. Część 1 i 2. Warszawa: Difin.

Część 1: rozdział 1.3, rozdział 1.2

Część 2: rozdział 3, rozdział 4, rozdział 5, rozdział 6, rozdział 7, rozdział 8

Wykaz literatury uzupełniającej

Barker, P. (2000). *Metafory w psychoterapii*. GWP

Bielańska, A. (2009). *Psychodrama. Elementy teorii i praktyki*. Eneteia

Bowkett, S. (2000). *Wyobraź sobie, że...* WSiP

Buchalter, S. (2004). *Terapia sztuką*. Wydawnictwo Zysk i Spółka.

Case, C., Dalley, T. (2013). *The handbook of art therapy*. Routledge.

Cylkowska-Nowak, M., Imielska, J., Kasperek – Golimowska, E. (red.). (2011). *Podmiot. Sztuka – Terapia – Edukacja. W poszukiwaniu sensu terapii zagubionego podmiotu poprzez sztukę*. Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

Cylkowska-Nowak, M., Imielska, J., i Kasperek – Golimowska, E. (red.). (2011). *Podmiot. Sztuka – Terapia – Edukacja. Między teorią a praktyką*. Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

Cylkowska-Nowak, M., Imielska, J., i Kasperek – Golimowska, E. (red.). (2011). *Podmiot. Sztuka – Terapia – Edukacja. Rozwijanie potencjału twórczego*. Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

- Della Cagnoletta, M. (2010). *Arte terapia. La prospettiva psicodinamica*. Carocci
- Depta, H.(1994). O wartości wychowawczej sztuki. Uwagi polemiczne, przekorne i (częściowo) bluźniercze. *Kultura i Edukacja*, nr 1(7)
- Edwards, D. (2014). *Art therapy*. Sage.
- Gilroy, A. (2006). *Art therapy, research and evidence-based practice*. Sage.
- Gładyszewska-Cylulko J. (2011). *Arteterapia w pracy pedagoga. Teoretyczne i praktyczne podstawy terapii przez sztukę*.
- Hogan, S. (2001). *Healing arts: The history of art therapy*. Jessica Kingsley Publishers.
- Józefowski E. (2012). *Arteterapia w sztuce i edukacji. Praktyka oddziaływań arteterapeutycznych z zastosowaniem kreacji plastycznej*. UAM
- Karolak W., Kaczorowska B., (2011). *Arteterapia. Od rozważań nad teorią do zastosowań praktycznych*. Wydawnictwo Akademii Humanistyczno – Ekonomicznej w Łodzi
- Koch, S. C., Fuchs, T. (2011). Embodied arts therapies. *The Arts in Psychotherapy*, 38(4), 276-280.
- Koch, S. C., Morlinghaus, K., Fuchs, T. (2007). The joy dance: Specific effects of a single dance intervention on psychiatric patients with depression. *The Arts in Psychotherapy*, 34(4), 340-349.
- Koch, S. C., i Bräuninger, I. (2006). International dance/movement therapy research: Recent findings and perspectives. *American Journal of Dance Therapy*, 28(2), 127-136.
- Malchiodi, C. A. (Ed.). (2011). *Handbook of art therapy*. Guilford Press.
- Oster G. D., P. Gould P. (2000). *Rysunek w psychoterapii*. GWP
- Pędzich, Z. (red.). (2009). *Psychoterapia tańcem i ruchem: teoria i praktyka w terapii grupowej*. Warszawa: Centrum Szkoleniowo-Wydawnicze „Arteer” Elżbieta Rybicka.
- Popek S.(2001). *Barwy i psychika*.
- Rubin, J. A. (2011). *The art of art therapy: What every art therapist needs to know*. Routledge.
- Rubin, J. A. (2012). *Approaches to art therapy: Theory and technique*. Routledge.
- Rudowski T. (2014). *Studia nad arteterapią w ujęciu aksjologiczno – psychologicznym*.
- Segal, H. (2006). *Dream, phantasy and art*. Routledge.
- Szulc W., (1988). *Kulturoterapia, Skrypt dla studentów Wydziału Pielęgniarskiego Akademii Medycznej im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu*. Wydawnictwo Uczelniane Akademii Medycznej w Poznaniu
- Szulc W. (2011). *Arteterapia: narodziny idei, ewolucja teorii, rozwój praktyk*
- Stegemann T., Hitzeler M., Blotevogel M.,(2015). *Arteterapie dla dzieci i młodzieży*. Wydawnictwo Harmonia Universalis
- Szuścik U. (2006). *Znak plastyczny a znak werbalny w twórczości rysunkowej dziecka*.
- Wilson, M. (2002). Six views of embodied cognition. *Psychonomic Bulletin & Review*, 9(4), 625-636.
- Winnicott, D. (2011). *Zabawa a rzeczywistość*. Wydawnictwo Imago.
- Zabawa K (2014). *Z historii, teorii i praktyki edukacji artystycznej dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym*. Wydawnictwo WAM

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium, ćwiczenia, laboratorium, itd.	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	

liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	60
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	35
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	
Ogółem bilans czasu pracy		125
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		5